

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

Warszawa, dnia 10 marca 1961 r.

Nr 4

Poz. 15-22

TRESC:

Zarządzenia Ministra:

- Poz. 15 — nr 18 z 18.II.61 r. w sprawie trybu ustalania norm zużycia surowców, materiałów i paliw.
- Poz. 16 — nr 19 z 18.II.61 r. w sprawie warunków usługowego wypału cegły surowej oraz pomocy udzielanej zespołom produkcji materiałów budowlanych przez zakłady ceramiki budowlanej podległe Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowane.
- Poz. 17 — nr 24 z 21.II.61 r. w sprawie powołania Komisji Oceny Projektów Norm Zużycia Surowców, Materiałów i Paliw oraz trybu ustalania tych norm.
- Poz. 18. — nr 39 z 8.III.61 r. w sprawie odstępstwa od normy państwowej PN/B-30001 „Cement portlandzki 350”.
- Poz. 19 — nr 40 z 8.III.61 r. w sprawie unieważnienia normy resortowej.
- Poz. 20 — nr 41 z 10.III.61 r. w sprawie powołania Ko-

misji Oceny Maszyn w resorcie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

Zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Ministra Handlu Wewnętrznego.

- Poz. 21 — z 28.II.61 r. w sprawie uchylecia zarządzeń dotyczących zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy niektórych artykułów ceramicznych na cele rynkowe i zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy towarów na cele rynkowe oraz częściowe zaopatrzenie stołówek i zakładów przemysłu gastronomicznego w branży szklanej.

Pismo okólne Ministerstwa:

- Poz. 22 — nr 3 z 18.II.61 r. w sprawie ustania mocy obowiązującej niektórych norm resortowych.

Komunikaty

15.

ZARZĄDZENIE nr 18 MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 18 lutego 1961 r.

w sprawie trybu ustalania norm zużycia surowców,
materiałów i paliw.

(znak: T-6/03/NZ/60)

W wykonaniu uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów nr 235/60 z dnia 20 lipca 1960 r. w sprawie norm zużycia surowców, materiałów, paliw i energii (materiałów zaopatrzeniowych) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia obowiązują w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych i przemysłowych, podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowanych, jak również w zarządach i zjednoczeniach grupujących te przedsiębiorstwa, zwanych dalej „zarządami i zjednoczeniami”.

§ 2. Pod określeniem „norma zużycia materiałów” rozumieć należy normatywne ilości materiałów, surowców i paliw, potrzebnych do wykonania jednostki produkcji z zastrzeżeniem, że ewentualne obniżenie normy — nie może pociągnąć za sobą obniżenia jakości produkcji.

Norma zużycia materiałów obejmuje również ubytki materiałów od momentu pobrania materiału z magazynu lub składu przyobiektowego do momentu wyprodukowania produktu, wbudowania lub zużycia.

§ 3. 1. Normy zużycia materiałów dzielą się na następujące grupy:

- A — normy zużycia materiałów zatwierdzane przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych; wykaz tych norm podany jest w załączniku do zarządzenia i obejmuje materiały, mające podstawowe znaczenie dla gospodarki narodowej oraz materiały importowane;
- B — normy zużycia materiałów zatwierdzane przez dyrektorów zarządów i zjednoczeń;
- C — normy zużycia materiałów zatwierdzane przez dyrektorów przedsiębiorstw.

2. Zakwalifikowania norm zużycia materiałów do grup B i C dokonują dyrektorzy zarządów i zjednoczeń.

Przy kwalifikowaniu norm należy uwzględnić znaczenie materiału dla danej gałęzi produkcji.

3. Przy opracowywaniu technicznych norm zużycia materiałów należy wykorzystywać w szerokim zakresie doświadczenia własne, jak również doświadczenia nauki i techniki zagranicznej oraz wyniki prób i doświadczeń przeprowadzanych w instytutach naukowo-badawczych i laboratoriach.

W związku z tym instytuty naukowo-badawcze i laboratoria podległe Ministrowi Budownictwa i Przemysłu

Materiałów Budowlanych udostępnią zarządom, zjednoczeniom i przedsiębiorstwom, posiadane materiały dotyczące norm zużycia materiałów, jak również będą służyły ewentualną pomocą w przeprowadzaniu badań, doświadczeń i prób.

4. W przypadku powstania rzeczywistej możliwości obniżenia normy zużycia materiałów, przy zachowaniu odpowiedniej jakości wyrobu, dyrektorzy przedsiębiorstw mają obowiązek zarządzić stosowanie obniżonej normy, bez względu na to, do której grupy norma ta została zaliczona, powiadamiając o tym odpowiednią jednostkę nadrzędną.

5. Wyższe zużycie jednostkowe materiałów od przewidzianego w normach, dopuszcza się tylko w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach, gdy wynika to ze specjalnych żądań zamawiającego. Ewentualne wyższe zużycie powinno być zatwierdzone każdorazowo — odnośnie materiałów lub surowców dla grupy A przez Ministra, zaś dla grup B i C, przez dyrektorów zarządów i zjednoczeń.

§ 4. W celu uregulowania trybu normowania zużycia materiałów w przedsiębiorstwach przemysłu, zakładach produkcji pomocniczej, elementów budowlanych o produkcji ciągłej i w warunkach polowych — wprowadza się „instrukcje o normowaniu zużycia materiałów”, stanowiącą załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 5. 1. Projekty norm zużycia materiałów w grupach A, B i C lub nowelizacje i uzupełnienie norm istniejących dla przemysłu materiałów budowlanych opracują przedsiębiorstwa przemysłowe, przy ewentualnej współpracy instytutów naukowo-badawczych, właściwych dla danej gałęzi przemysłu.

2. Nowelizacja i uzupełnienie norm zużycia podstawowych materiałów budowlanych dla robót ogólnobudowlanych, dla robót instalacyjnych sanitarnych i przemysłowych oraz dla robót elektrycznych z zakresu budownictwa ogólnego i przemysłowego powinna być dokonana zgodnie z poleceniem służbowym nr 8 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 6 marca 1960 r. w sprawie nowelizacji i uzupełnienia „Tymczasowych norm zużycia podstawowych materiałów budowlanych”, znak: TB-1/10/60 i jego późniejszymi zmianami odnośnie terminów.

3. Dyrektorzy zarządów i zjednoczeń mogą zarządzić wstępne stosowanie projektów norm zużycia w grupie A, do czasu zatwierdzenia ich przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

§ 6. 1. Normy zużycia materiałów stanowią podstawę do racjonalnej gospodarki materiałami i powinny uwzględniać: obniżkę kosztów własnych, ekonomiczne zużywanie materiałów w produkcji, zmniejszenie deficytu materiałowego, dobrą jakość produktów.

2. Normy zużycia materiałów służą do limitowania, kontroli i rozliczeń zużycia materiałów w produkcji na budowie i w zakładach.

§ 7. 1. Zobowiązuje się dyrektorów zarządów i zjednoczeń do nadsyłania do Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych — Departamentu Techniki:

1) wykazów norm zużycia materiałów, objętych grupą B i C, które będą stosowane w roku następnym przeanalizowanych i zaopiniowanych przez Komisje oceny projektów norm zużycia materiałów, zatwierdzonych przez właściwego dyrektora, — w terminie do 30 października, roku poprzedzającego stosowanie;

2) opracowanych projektów norm zużycia materiałów, objętych grupą A — w terminie do dnia 30 czerwca poprzedzającego rok stosowania normy.

2. W wykazach, o których mowa w ust. 1, należy podawać:

- 1) liczbę porządkową oraz indeks materiałowy GUS,
- 2) nazwę materiału i jednostkę miary,
- 3) nazwę wyrobu i jednostkę miary,
- 4) ilość materiału (normę).

§ 8. 1. Przedmiotem analizy opracowanych norm zużycia, o których mowa w § 7, powinno być uzasadnienie norm (wskaźników) zużycia materiałów zaopatrzeniowych, mających podstawowe znaczenie dla działalności przedsiębiorstw, zjednoczeń i zarządów, a dotyczących w szczególności wyrobów hutniczych, drewna, metali nieżelaznych, tłuszczów technicznych i innych artykułów chemicznych, o ile materiały te używane są w większych ilościach.

2. Analiza obowiązujących norm zużycia powinna być przeprowadzona na podstawie obowiązującej sprawozdawczości z zakresu kształtowania się zużycia materiałowego oraz na podstawie stosowanej w danym zarządzie, zjednoczeniu lub przedsiębiorstwie, dokumentacji z zakresu normowania zużycia lub innych dostępnych metod, w tym także niezbędnych badań technologicznych.

3. Wyniki analizy powinny być wykorzystane do opracowania programów (w skali zjednoczeń i zarządów), przygotowania i zastosowania progresywnych norm zużycia oraz ustalenia zamierzeń techniczno-organizacyjnych, do przepracowania norm (wskaźników) zużycia na lata następne, w kierunku zapewnienia osiągnięcia norm i parametrów, ujętych założeniami projektowymi dla danych urządzeń i przy zachowaniu odpowiedniej jakości produkcji.

§ 9. 1. W każdym przedsiębiorstwie obowiązującym do stosowania norm zużycia materiałów, powinien być prowadzony system rozliczania materiałów w poszczególnych fazach procesu technologicznego (np. wydobycie surowca, formowanie, obiekt lub wyodrębnione części obiektu itp.), umożliwiający sprawdzenie na bieżąco stosowanie tych norm.

2. Kontrolę wprowadzania i stosowania zatwierdzonych i obowiązujących norm zużycia materiałów w przedsiębiorstwach i zakładach wykonują: zarządy i zjednoczenia podległe Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowane.

3. W stosunku do osób winnych nieuzasadnionego przekroczenia norm zużycia lub zaniechania ich kontroli, dyrektorzy zarządów, zjednoczeń i przedsiębiorstw powinni wyciągnąć konsekwencje służbowe lub kierować sprawę na drogę postępowania sądowego.

§ 10. 1. W celu przeanalizowania i zaopiniowania opracowanych przez przedsiębiorstwa norm zużycia materiałów, zgodnie z postanowieniami § 3 oraz koordynacji prac w tym zakresie w przedsiębiorstwach, dyrektorzy zarządów i zjednoczeń powołują komisje oceny projektów norm zużycia materiałów, w których skład powinni wejść pracownicy komórek ekonomicznych i technicznych.

2. Opracowane lub znowelizowane dotychczasowe indywidualne lub grupowe techniczne normy zużycia materiałów, przedsiębiorstwa i zakłady prześlą do zjednoczeń lub zarządów w celu zaopiniowania projektów objętych grupą A, zatwierdzenia norm zużycia w grupach B i C, z wyłączeniem norm, o których mowa w poleceniu służbowym nr 8, powołanym w § 5 ust. 2.

3. Terminy opracowań, o których mowa w ust. 2, ustala indywidualnie dla poszczególnych przedsiębiorstw i zakładów, zarządy oraz zjednoczenia, z uwzględnieniem terminów, ustalonych w § 7 zarządzenia.

§ 11. Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych — Departament Techniki kierować będzie opracowane przez przedsiębiorstwa, zaopiniowane przez zarządy i zjednoczenia techniczne normy zużycia materiałów w grupie A, do Komisji Oceny Projektów Norm Zużycia Materiałów, działającej przy Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

§ 12. Zobowiązuje się Departament Techniki do prowadzenia rejestru norm zużycia materiałów, o których mowa w § 7, a stosowanych w podległych i nadzorowanych jednostkach organizacyjnych.

§ 13. Zobowiązuje się dyrektorów zarządów i zjednoczeń do złożenia w Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych (Departament Techniki) w terminie do dnia 30 kwietnia 1961 r. sprawozdań z wykonania przepisów niniejszego zarządzenia.

§ 14. Tracą moc obowiązującą:

- 1) zarządzenie nr 153 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 12 lipca 1956 r. w sprawie zasad normowania zużycia materiałów w zakładach produkcji elementów budowlanych i urządzeń (Dz. Urz. MBMiO nr 16, poz. 118),
- 2) zarządzenie nr 331 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 15 grudnia 1959 r. w sprawie trybu ustalania norm zużycia materiałów (Dz. Urz. MBiPMB nr 23, poz. 128).

§ 15. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

MINISTER
wz **W. Kopeć**

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 18 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 18 lutego 1961 r.

WYKAZ

norm „wskaźników” zużycia surowców, materiałów, paliw przewidzianych do zatwierdzenia przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, w grupie A

Lp.	Nazwa zjednoczenia branżowego lub zarządu	Nazwa materiału, surowca normowanego	Rodzaj produkcji (cel zużycia)
1	2	3	4
1	Zjednoczenie Przemysłu Izolacji Budowlanej	azbest włóknisty kora korkowa	plyty i rury azbestowe korki, pasy, koła ratownicze
2	Zjednoczenie Przemysłu Cementowego	węgiel koks koks koks tlenek glinu	klinkier — piece obrotowe dolomit prażony klinkier — piec rusztowy klinkier — piece szybowe palonka wysokoglinowa

1	2	3	4
3	Zjednoczenie Przemysłu Wapienniczego i Gipsowego	koks koks	wapno — piece szybowe automatyczne i szybowe z podmuchem dolomit prażony — piece szybowe gips — prażaki
4	Zjednoczenie Przemysłu Ceramiczno-Budowlanej	węgiel minia ołowiana	ceramika czerwona polewa kaflowa
5	Wojewódzkie Zjednoczenie Przemysłu Terenowego Materiałów Budowlanych	węgiel minia ołowiana	ceramika czerwona polewa kaflowa
6	Zjednoczenie Przemysłu Ceramicznego	węgiel gaz ziemny gaz koksowniczy kaoliny kwarc skaleń	porcelana, porcelit produkcja porcelana porcelana porcelana porcelana
7	Zjednoczenie Przemysłu Silikatowego	proszek alumi- niowy	betony komórkowe
8	Zjednoczenie Przemysłu Szklarskiego	węgiel kamienny gaz ziemny i koksowniczy boraks techniczny kwas borny minia ołowiana	szkło tafłowe szkło opakowaniowe szkło gospodarcze do produkcji szkła szkło techniczne szkło techniczne szkło techniczne szkło techniczne ołowiowe
9	Zarządy Budownictwa wojewódzkie zarządy przedsiębiorstw budownictwa terenowego	podstawowe materiały budowlane	roboty budowlano-montażowe

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 18 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 18 lutego 1961 r.

INSTRUKCJA O NORMOWANIU ZUŻYCIA MATERIAŁÓW

1. Podstawowe pojęcia z zakresu normowania zużycia materiałów.
- 1.1. Normowanie zużycia materiałów polega na ustaleniu planowych zadań w zakresie właściwego i oszczędnego zużycia materiałów na jednostkę pro-

dukcji lub na jednostkę innych zadań planowych wykonywanych w określonych warunkach.

- 1.2. Normy zużycia nie mają charakteru stałego i powinny być aktualizowane i uzupełniane w miarę wprowadzenia postępu technicznego i organizacyjnego (nowe konstrukcje) nowe materiały, zmiany technologii, metod i organizacji pracy.
- 1.3. Przy opracowywaniu norm zużycia należy stosować się do założeń norm przedmiotowych na materiały, wyroby i procesy technologiczne oraz inne warunki zużycia.
- 1.4. Jeśli nie ma norm przedmiotowych, do czasu ich opracowania należy oprzeć się przy obliczaniu norm zużycia na ustalonych i zatwierdzonych do stosowania warunkach technicznych, instrukcjach, kartach technologicznych itp., z tym jednak, że dokumenty zastępcze powinny określać w sposób dostatecznie dokładny i jednoznaczny elementy potrzebne do ustalenia norm zużycia.
- 1.5. Normę zużycia charakteryzują, jak wynika z definicji (pkt. 1.1.), trzy podstawowe elementy:
 - a) materiał,
 - b) cel zużycia,
 - c) warunki zużycia.

2. Materiał.

- 2.1. Materiał występujący w normie zużycia powinien być dokładnie i jednoznacznie określony.
- 2.2. Nomenklatura materiałów powinna ściśle odpowiadać nomenklaturze stosowanej w planowaniu. Jeżeli nomenklatura dla celów planowania jest inna niż stosowana w indeksie materiałowym lub karcie zakładu, należy podać w normie obydwaj brzmienia.

3. Cel zużycia.

- 3.1. Celem zużycia materiału, określonego w normie, jest produkt pracy wykonanej w określonym procesie produkcji. Produkt ten nazywa się w normie odniesieniem.
- 3.2. W zależności od postaci produktu pracy i sposobu jego rozliczenia jednostką odniesienia może być (sztuka lub ciężar sztuki wyrobu złożonego określonego szczegółowo (np. belka DMS określonych wymiarów, okno).

4. Warunki zużycia.

- 4.1. Norma zużycia zależna jest od warunków zużycia.
- 4.2. W warunkach zużycia w produkcji przemysłowej decydują procesy technologiczne i produkcyjne.
 - 4.2.1. Procesem technologicznym nazywa się cykl zabiegów, którym trzeba poddać materiał, aby nadać mu pożądane (zamierzone) cechy użytkowe.
 - 4.2.2. Procesem produkcyjnym nazywa się sposób przeprowadzania procesu technologicznego w zależności od rodzaju oraz stanu maszyn i urządzeń, sprawności organizacji produkcji oraz opanowania procesu technologicznego.

5. Metody opracowania norm zużycia.

- 5.1. Rozróżnia się dwie metody opracowania norm zużycia: techniczną i statystyczną. Wybór metod zależy od warunków zużycia, przy czym w każdej metodzie należy badać wszystkie elementy normy w miejscach powstawania strat i odpadów. Zaleca się opracowanie norm, tam gdzie to jest możliwe, metodą techniczną, gdyż norma opracowana tą metodą jest najbardziej ścisła.

5.2. Metoda techniczna polega na technicznej analizie i ocenie prawidłowości wszystkich elementów normy zużycia, ustaleniu ilości materiału w produkcie gotowym, określeniu wysokości technicznie i technologicznie uzasadnionych strat i odpadów w poszczególnych operacjach i określeniu ilości materiału potrzebnego do wykonania jednostki odniesienia. Metoda techniczna obejmuje 3 sposoby opracowania normy:

- a) analityczno-obliczeniowy,
- b) doświadczalno-laboratoryjny i
- c) doświadczalno-produkcyjny.

5.2.1. Sposób analityczno-obliczeniowy polega na teoretycznym obliczeniu potrzebnej ilości materiału na jednostkę odniesienia na podstawie rysunków, wzorów, recept itp. przy uwzględnieniu określonych warunków produkcyjnych. Normy obliczone tym sposobem sprawdza się w rzeczywistych warunkach produkcyjnych danego zakładu, aby uniknąć omyłek mogących powstać w obliczeniu.

5.2.2. Sposób doświadczalno-laboratoryjny polega na określeniu w warunkach laboratoryjnych potrzebnej ilości materiału na jednostkę odniesienia bądź na doświadczalnym określeniu wielkości strat i odpadów przy danym materiale i danej jednostce odniesienia. Przy stosowaniu sposobu doświadczalno-laboratoryjnego należy stworzyć warunki doświadczeń najbardziej zbliżone do istniejących w danym zakładzie warunków produkcyjnych. Normy obliczone tym sposobem sprawdza się w rzeczywistych warunkach produkcyjnych danego zakładu.

5.2.3. Sposób doświadczalno-produkcyjny polega na określeniu potrzebnej ilości materiału na jednostkę odniesienia w rzeczywistych, typowych dla danego zakładu warunkach produkcyjnych. Chwilowych braków i usterek natury technicznej lub organizacyjnej nie uwzględnia się. Sposób ten w zasadzie jest stosowany do sprawdzenia w rzeczywistych warunkach produkcyjnych norm zużycia obliczonych uprzednio jednym z dwu pozostałych sposobów (analityczno-obliczeniowym lub doświadczalno-laboratoryjnym). Bezpośrednio do obliczenia normy sposób doświadczalno-produkcyjny jest stosowany tylko wówczas, jeśli w zakładzie produkcyjnym występują specyficzne warunki techniczne lub organizacyjne, w których dopiero doświadczenia dają właściwy pogląd na zużycie materiałów w produkcji.

5.3. Metoda statystyczna polega na analizie i ocenie prawidłowości wszystkich elementów normy zużycia ustaleniu ilości materiału w produkcie gotowym, statystycznym określeniu całkowitej wysokości technicznie uzasadnionych strat i odpadów w poszczególnych operacjach i określeniu ilości materiału potrzebnego do wykonania jednostki odniesienia. Normę zużycia opracowuje się metodą statystyczną podobnie jak metodą techniczną z tą różnicą, że dane do obliczenia normy statystycznej otrzymuje się na podstawie dokładnej obserwacji i rejestracji zużycia w dostatecznie długim okresie czasu przy zachowaniu właściwych warunków zużycia. Przy stosowaniu metody statystycznej nie analizuje się jakości procesów technologicznych, ograniczając badania do prawidłowości w zużyciu materiałów.

5.4. Jednoczesne zastosowanie w danej normie dwóch metod — technicznej i statystycznej — jest dopuszczalne (norma techniczno-statystyczna).

- 5.5. Normę zużycia materiału, który nie występuje w produkcie gotowym bądź gdy oznaczenie jego wartości w produkcie gotowym jest skomplikowane, oblicza się jako całkowite zużycie na jednostkę produkcji w najmniejszej ilości, zapewniającej prawidłowe przeprowadzenie procesu produkcyjnego i odpowiednią jakość produktu gotowego.
6. Straty i odpady produkcyjne.
- 6.1. Przy normowaniu zużycia rozpatruje się straty i odpady produkcyjne, przez które rozumie się straty i odpady powstające w zakładzie w okresie pomiędzy pobraniem materiału z magazynu zaopatrzenia a oddaniem produktu gotowego do magazynu zbytu bądź do czasu wykonania założonych zadań, na których wykonanie materiał jest przeznaczony. Strat i odpadów w transporcie i przechowaniu nie rozpatruje się w normie zużycia.
- 6.2. Straty produkcyjne są to zaniki materiałów bądź pozostałości materiałów, których jednak nie można zużytkować w danych warunkach produkcyjnych.
- 6.3. Odpady produkcyjne są to pozostałości materiałów, dające się zużyć w zakładzie, w którym powstał odpad, bądź w innym zakładzie jako przemysłowe surowce wtórne.
- 6.4. Straty i odpady produkcyjne uzasadnione warunkami zużycia wlicza się do norm zużycia (straty i odpady normowane), natomiast strat i odpadów produkcyjnych nie uzasadnionych warunkami zużycia nie wlicza się do norm zużycia (straty i odpady nie normowane). W szczególności nie wlicza się do norm zużycia materiałów wydatkowanych na nieudaną lub zniszczoną produkcję (braki produkcyjne), o ile nie jest ona wyraźnie uzasadniona technicznymi warunkami produkcji.
- 6.5. Nie wlicza się do norm zużycia również odpadów, które używane są powrotnie w tej samej produkcji (zwroty produkcyjne).
W tym przypadku wlicza się do norm tylko ewentualne dodatkowe straty wynikające z powtórnego zużycia danego odpadu.
- 6.6. Odpady, używane jako materiał wyjściowy na inną produkcję niż ta, w której powstały, wlicza się do norm zużycia w odrębnych pozycjach, których nie uwzględnia się jednak w potrzebach materiałowych danego zakładu.
- 6.7. Do strat i odpadów normowanych zalicza się straty i odpady produkcyjne, powstałe z powodu wadliwości otrzymanego materiału w wysokości przewidzianej normą przedmiotową dla danego materiału lub innymi warunkami technicznymi.
- 6.8. Potrzeby materiałowe należy obliczać na podstawie norm zużycia, uwzględniających straty i odpady normowane zgodnie z pkt 6.1 — 6.7. O ile jednak straty i odpady nie normowane powstają w wysokości i w warunkach uzasadniających w związku z tym dodatkowe zapotrzebowanie materiału, należy je wykazać w planach zaopatrzenia w oddzielnej pozycji, dotyczącej danego materiału. Niezależnie od tego w odnośnych normach zużycia danego materiału należy podać informacyjnie procentową wysokość nie normowanych strat i odpadów powstających z winy dostawców i oddzielnie — z winy zakładów zużywających, nie łącząc jednak strat i odpadów z zużyciem jednostkowym według normy zużycia.
7. Odmiany norm zużycia.
- 7.1. Wszystkie występuje w różnych odmianach normy zużycia materiałów dzielą się, zależnie od metody zastosowanej do ich obliczania, na dwie grupy:
a) normy techniczne i
b) normy statystyczne.
Techniczne grupy zużycia są to normy obliczone metodą techniczną, statystyczne normy zużycia — obliczone metodą statystyczną (patrz wyżej: pkt 5. Metody opracowania norm zużycia).
- 7.2. Wszystkie występujące w różnych odmianach normy zużycia materiałów zarówno techniczne jak i statystyczne, zależnie od zakresu obejmowanych zjawisk, dzielą się na dwie grupy:
a) indywidualne normy zużycia i
b) grupowe normy zużycia.
- 7.2.1. Indywidualna norma zużycia określa ilość materiału potrzebnego jednostce organizacyjnej, w której wykonywana jest produkcja lub praca (np. w zakładzie), do wykonania jednostki dobrej produkcji.
- 7.2.2. Grupowa norma zużycia określa ilość materiału, potrzebnego dla kilku jednostek organizacyjnych, wykonujących taką samą produkcję lub pracę przy zużyciu jednostkowym, określonym normą indywidualną.
- 7.3. Indywidualna norma zużycia jest zasadniczym, podstawowym elementem w systemie norm zużycia. Posiada ona charakter dyrektywny dla bezpośrednich wykonawców i w powiązaniu z planem produkcji tworzy źródłowy materiał do planowania zaopatrzenia, a w powiązaniu z danymi o wykonaniu planu produkcji — materiał do kontroli zużycia.
- 7.4. Indywidualne normy zużycia techniczne lub statystyczne mogą występować m.in. w następujących odmianach:
a) norma zbiorcza,
b) norma wydajności.
Norma zbiorcza określa ilość danego materiału, potrzebną do wykonania wieloczęściowej jednostki gotowego wyrobu według nomenklatury produkcji (np. grysu do okładziny kompletu schodów prefabrykowanego określonego typu ZOR III itp.).
Norma wydajności określa w procentach stosunek ilości materiału po przerobieniu go na wyrób gotowy do ilości materiału poddanego obróbce, inaczej zwanego materiałem wyjściowym (np. wydajność surowca tartaczno-iglastego w przerobie na tarcicę) w określonych warunkach produkcyjnych.
- 7.5. Analogicznie do norm indywidualnych normy grupowe, jako ich pochodne, mogą występować w następujących odmianach:
a) norma grupowa szczegółowa,
b) norma zbiorcza (grupowa),
c) norma wydajności (grupowa).
Grupowe (zbiorcze) normy zużycia są często stosowane przy określaniu zadań planowych lub dla celów zaopatrzenia dla kilku lub kilkunastu zakładów.
8. Zasady obliczania i opracowywania indywidualnych norm zużycia.
- 8.1. Indywidualne normy zużycia niezależnie od metody (technicznej lub statystycznej) zastosowanej przy ich ustalaniu oblicza się według wzoru:
$$N \text{ (norma)} = Z \text{ (zużycie teoretyczne)} + S \text{ (straty i odpady)}$$
Straty i odpady (S) są sumą strat i odpadów występujących w poszczególnych operacjach ($S_1 + S_2$ itd. oraz $O_1 + O_2 + O_3$ itd).

Rozwinięty wzór przedstawia się następująco:

$$N = Z + S_1 + S_2 + S_3 \dots + O_1 + O_2 + O_3 + \dots$$

Straty i odpady są wymieniane tabelarycznie w karcie obliczeniowej normy zużycia (patrz pkt 8.2).

W niektórych gałęziach przemysłu straty i odpady oblicza się procentowo w stosunku do wielkości określonej przez zużycie teoretyczne lub do wielkości określonej normą zużycia.

W pierwszym przypadku wzór na obliczenie normy przedstawia się następująco:

$$N = Z \left(1 + \frac{K_s}{100} \right)$$

gdzie N = norma,

Z = zużycie teoretyczne,

K_s = suma strat i odpadów wyrażona w procentach do wielkości Z.

$$\text{czyli } K_s = \frac{S}{Z} \cdot 100 \text{ lub } K_s = \frac{S_1 + S_2 + \dots + O_1 + O_2 + \dots}{Z} \cdot 100$$

Zużycie teoretyczne (Z) jest to ilość materiału w wyrobie gotowym (ciężar netto wyrobu gotowego). Ilość tę stwierdza się przez ważenie lub analizę gotowego wyrobu jakości przewidzianej w PN czy innych przepisach lub przez wyliczenie według receptury czy rysunku.

W drugim przypadku, kiedy straty i odpady obliczone są procentowo w stosunku do materiału wyjściowego, wzór powyższy przybiera postać:

$$N = \frac{Z \cdot 100}{100 - K_s} =$$

$$\text{gdzie } K_s = \frac{S \cdot 100}{N} = \frac{(S_1 + S_2 + \dots + O_1 + O_2 + \dots)}{N} \cdot 100$$

8.2. Normy indywidualne oblicza się na osobnych kartach, przystosowanych do potrzeb resortu. Można również treść normy i obliczenie umieszczać na innych dokumentach (np. na kartach technologicznych), jeżeli wiąże się to z usprawnieniem manipulacji i jeżeli te dokumenty są rejestrowane i przechowywane.

Dopuszcza się również opracowywanie norm zużycia na wspólnej karcie dla danego wyrobu.

8.3. Treść normy indywidualnej powinna zawierać:

- nazwę jednostki organizacyjnej opracowującej normę,
- numer normy według numeracji przyjętej w jednostce organizacyjnej,
- dokładne określenie materiału; przy materiałach znormalizowanych należy podać numer normy przedmiotowej,
- przy materiałach deficytowych — uzasadnienie stosowania danego materiału i wskazówki co do użycia materiału zastępczego,
- dokładne określenie jednostki odniesienia,
- opis procesu produkcyjnego (w skrócie) oraz nr normy przedmiotowej, jeżeli proces jest znormalizowany,
- obliczenie zużycia teoretycznego,
- szczegółowy wykaz strat i odpadów normowanych oraz wyjaśnienie, na jakiej podstawie przyjęto daną pozycję strat i odpadów (wyliczenie statystyczne, techniczne),
- wysokość normy zużycia,

j) zestawienie strat i odpadów nienormowanych w liczbach bezwzględnych i sumę ich w stosunku procentowym do normy zużycia (patrz rozdział 6),

k) odpady, które są wykorzystywane w zakładzie (wymienić nr normy zużycia, w której materiałem jest dany odpad — patrz pkt. 6.6),

l) miejsce i termin obowiązywania normy,

m) miejsce na wpisanie nowej normy po ewentualnej zmianie oraz na wpisanie nowego terminu obowiązywania normy,

n) datę sporządzenia normy,

o) podpisy dyrektora jednostki organizacyjnej, głównego technologa, kierownika zaopatrzenia i pracownika opracowującego normę.

9. Zasady obliczania i opracowywania grupowych norm zużycia.

9.1. Podstawą obliczania grupowej normy zużycia są indywidualne normy zużycia i wielkość produkcji, odnoszącej się do każdej normy indywidualnej.

9.2. Normy grupowe oblicza się jako średnie ważone norm indywidualnych.

9.3. Przykładowo obliczenie średniej ważonej przy 3 normach indywidualnych przedstawia się następująco: Zakłady A.B.C produkujące ten sam wyrób, zużywają jednakowy materiał, lecz ze względu na różne warunki zużycia posiadają różne normy indywidualne. Zakład A ma normę „a”, zakład B — normę „b” i zakład C — normę „c”.

Zakład A planuje produkcję w wysokości „x” jednostek, zakład B — „y” jednostek i zakład C — „z” jednostek.

Norma grupowa dla tych 3 zakładów jest następująca:

$$N_{gr} = \frac{ax + by + cz}{x + y + z}$$

Jeżeli zaś ilość produkcji tych zakładów obliczona jest procentowo, tj. zakład A — x1% produkcji globalnej, zakład B — y1% i zakład C — z1%, czyli x1 + y1 + z1 = 100, to wzór przybierze postać:

$$N_{gr} = \frac{ax1 + by1 + cz1}{100}$$

9.4. Treść grupowej normy zużycia powinna zawierać:

- nazwę jednostki organizacyjnej zestawiającej normę,
- numer normy,
- dokładne określenie materiału,
- dokładne określenie jednostki odniesienia,
- wyszczególnienie jednostek organizacyjnych, których normy wchodzi do obliczenia normy grupowej,
- wyszczególnienie norm indywidualnych,
- ilość planowanej przez poszczególne jednostki organizacyjne produkcji, przy której oblicza się normę grupową,
- obliczenie normy grupowej,
- zużycie jednostkowe rzeczywiste w każdej jednostce organizacyjnej w dwu poprzednich okresach (latach),
- ilość produkcji wykonanej w każdej jednostce organizacyjnej w dwu poprzednich okresach (latach),

- k) normę grupową i jej wykonanie w dwu poprzednich okresach (latach),
- l) spis załączników do normy grupowej (karty indywidualne, protokoły prób i ewentualnie inne),
- m) wysokość normy grupowej i czas jej obowiązywania,
- n) wysokość strat i odpadów nienormowanych, wyrażonych procentowo w stosunku do normy grupowej (patrz pkt. 6),
- o) datę sporządzenia normy grupowej,
- p) podpisy dyrektora zjednoczenia lub zarządu, głównego technologa oraz kierownika zaopatrzenia.

10. Przeliczeniowa norma zużycia.

- 10.1. Jeśli warunki zużycia, na których oparto normy zużycia, a zwłaszcza grupowe normy zużycia, uległy zmianie w toku rzeczywistego wykonania zadań planowych, wówczas wysokość normy zużycia należy odpowiednio przystosować do zmienionych warunków zużycia.
- 10.2. Normę zużycia przystosowaną do zmienionych warunków zużycia nazywa się przeliczeniową normą zużycia.
- 10.3. Przeliczeniowa norma zużycia wynika ze zmian:
 - a) w asortymencie i gatunku produkcji bądź udziale poszczególnych agregatów w produkcji wykonanej w okresie wykonania planu,
 - b) w asortymencie bądź wydajności surowca (o ile w produkcji stosuje się surowiec zróżnicowany pod względem wydajności),
 - c) w technologii produkcji lub innych czynników postępu technicznego, wpływających na lepsze wykorzystanie surowca lub innego materiału wyjściowego.
- 10.4. Przeliczeniowa norma zużycia stanowi element analizy rzeczywistego zużycia jednostkowego i może służyć do operatywnego ustalenia potrzeb materiałowych.

11. Wskaźniki zużycia materiałów.

- 11.1. Wskaźniki zużycia materiałów stosowane są wtedy, kiedy istnieje zbyt wielka ilość pozycji wyrobów drobniejszych, występujących w nomenklaturze planu produkcji zbiorczo, jak np. różne typy belek DMS.
Również wskaźniki te stosowane są przy wielkim i zmiennym asortymencie w przypadkach, gdy obliczenie grupowej normy jest uciążliwe, jak np. zużycie drewna na stolarkę nietypową.
- 11.2. W niektórych przypadkach stosuje się wskaźniki zużycia materiałów zamiast grupowych norm zużycia i noszą one wówczas nazwę planowych wskaźników zużycia materiałów.
- 11.3. Przyjmowane zamiast normy grupowej planowe wskaźniki zużycia oparte są na typowych normach indywidualnych z tego zakresu, na możliwych do uchwycenia zgrupowaniach norm, na badaniu wskaźników zużycia z ubiegłych okresów i na danych dotyczących kierunków rozwoju produkcji, dla której ustala się planowy wskaźnik zużycia.

16.

ZARZĄDZENIE nr 19 MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 18 lutego 1961 r.

w sprawie warunków usługowego wypału cegły surowej oraz pomocy udzielanej zespołom produkcji materiałów budowlanych przez zakłady ceramiki budowlanej podległe Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowane.

(znak: PM/61)

Na podstawie § 9, pkt 2 uchwały nr 1022 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1955 r. w sprawie wykorzystania miejscowych materiałów i surowców budowlanych (Mon. Pol. nr 4, poz. 29 z 1956 r.) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zakłady ceramiki budowlanej obowiązane są przyjmować do wypału cegłę surową dostarczaną przez spółdzielnie produkcyjne, państwowe gospodarstwa rolne, zespoły produkujące materiały budowlane i chłopów produkujących materiały budowlane na potrzeby własne.

2. Przyjęcie do wypału cegły surowej może mieć miejsce w przypadku wykonania planu wypału własnej surówki lub posiadania niewykorzystanej mocy wypalowej pieców oraz zapasów paliwa zapewniających wykonanie planu produkcji cegły.

§ 2. Odbiór techniczny dostarczonej surówki powinien odbywać się w zakładzie i obejmować ilość oraz jakość według ustalonych parametrów dla cegły surowej dostarczanej do pieca.

§ 3. Po dokonaniu wypału, dostawca powinien otrzymać cegłę wypaloną z dostarczonej przez siebie surówki, a nie z surówki zakładu.

§ 4. Za dokonany wypał zakład pobiera opłatę wyłącznie w gotówce, według rzeczywistych kosztów wypału z doliczeniem 5% narzutu.

§ 5. Niezależnie od obowiązku przyjmowania do wypału cegły surowej, zakłady ceramiki budowlanej obowiązane są do udzielania zespołom produkcji materiałów budowlanych:

- 1) pomocy instruktażowej w zakresie technicznym,
- 2) pomocy w przewozie surówki lub wyrobów gotowych własnym transportem na zasadzie pokrycia przez zespoły pełnych kosztów transportu obliczonych według obowiązujących przepisów,
- 3) pomocy w formie wypożyczenia odpłatnie sprzętu, który nie jest potrzebny do produkcji.

§ 6. 1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

2) Tracą moc:

- a) zarządzenie nr 242 Ministra Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 13 grudnia 1956 r. w sprawie wypału cegły przez zakłady ceramiki budowlanej na rzecz wiejskich zespołów wyrobu materiałów budowlanych,
- b) zarządzenie nr 95 Ministra Przemysłu Drobnoego i Rzemiosła z dnia 2 lipca 1956 r. w sprawie warunków usługowego wypału cegły surowej w zakładach terenowego przemysłu materiałów budowlanych. (Dz. Urz. MPD i Rzem. nr 15, poz. 65 z 1956 r.).

• MINISTER
wz St. Araszkiewicz

17.

**ZARZĄDZENIE nr 24 MINISTRA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**

z dnia 21 lutego 1961 r.

w sprawie powołania Komisji Oceny Projektów Norm Zużycia Surowców, Materiałów i Paliw oraz trybu ustalania tych norm

(znak: T-6/3/NZ/60)

Na podstawie uchwały nr 38 Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 roku w sprawie trybu powoływania komisji resortowych i wynagradzania za udział w posiedzeniach (Mon. Pol. nr A-30, poz. 442) zarządza się, co następuje:

§ 1. Powołuje się Komisję Oceny Projektów Norm Zużycia Materiałów przy Departamencie Techniki, zwaną w dalszym ciągu „Komisją”.

§ 2. 1. W skład Komisji wchodzi:

- Przewodniczący — V-Dyrektor Dep. Techniki
mgr inż. J. Korngut.
- Z-ca Przewodniczącego — V-Dyrektor Dep. Mechaniki,
Energetyki i Transportu
mgr inż. A. Lassota
- Członkowie: — Przedstawiciel Zarządu Zaopatrzenia Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych
— Przedstawiciel Departamentu Planowania Produkcji Materiałów Budowlanych,
— Przedstawiciel Departamentu Planowania Produkcji Budowlanej
- Sekretarz — St. insp. Dep. Techniki
techn. — Snopiński Tadeusz

2. Imiennie członków komisji wyznaczają dyrektorzy komórek organizacyjnych określonych w ust. 1.

§ 3. 1. Do zadań Komisji należy: analizowanie i opiniowanie projektów technicznych norm zużycia materiałów opracowanych przez jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz przedkładanie Ministrowi do zatwierdzenia projektów technicznych norm zużycia.

2. Regulamin prac Komisji określa załącznik do zarządzenia.

§ 4. Przewodniczący Komisji może powołać każdorazowo dodatkowych członków Komisji, ekspertów, technologów, branżystów itp.

§ 5. Za udział w posiedzeniach Komisji odbywających się w godzinach pozasłużbowych przysługuje wynagrodzenie:

dla przewodniczącego — 57 zł
dla z-cy przewodniczącego
członków Komisji i sekretarza — 38 zł

§ 6. Departament Techniki po otrzymaniu projektu normy zużycia z jednostki organizacyjnej resortu Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych ma prawo zlecić każdorazowo wyznaczonemu przez Przewod-

niczącego Komisji koreferentowi-branżystcie opracowanie merytorycznej opinii tego projektu w ramach obowiązujących w tym zakresie przepisów.

§ 7. Dyrektor Biura Budżetowo-Gospodarczego zapewni do dyspozycji Departamentu Techniki środki finansowe potrzebne do działalności Komisji, zgodnie z przedłożonym preliminarnym wydatków na rok 1961 i lata następne.

§ 8. Traci moc obowiązującą zarządzenie nr 175 Ministra Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 września 1955 r. w sprawie powołania w Centrali Ministerstwa Komisji Oceny Projektów Norm Zużycia.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

MINISTER
wz. W. Kopeć

Załącznik do zarządzenia nr 24
Ministra Budownictwa i Przemysłu
Materiałów Budowlanych z dnia
21 lutego 1961 r.

**REGULAMIN PRAC
KOMISJI OCENY PROJEKTÓW
NORM ZUŻYCIA MATERIAŁÓW, PALIW I ENERGII**

przy Departamencie Techniki w Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych

1. Departament Techniki po przygotowaniu projektów nadesłanych z jednostek organizacyjnych resortu i dokonaniu przez koreferenta-branżystę analizy projektu, przekazuje projekt normy zużycia materiałów Przewodniczącemu Komisji do rozpatrzenia.
2. Sekretarz Komisji zawiadamia poszczególnych członków o przedłożonej tematyce projektów, ustalając jednocześnie w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji termin posiedzenia.
3. W czasie posiedzenia Komisja rozpatruje poszczególne projekty, zaznajamia się z koreferatem, kwalifikuje projekty do zatwierdzenia lub do ponownego przepracowania, podając istniejące braki i usterki.
4. Jako wytyczne dla Komisji przy opiniowaniu projektu normy zużycia materiałów należy przyjąć:
 - a) obniżenie kosztów własnych,
 - b) ekonomiczne zużywanie materiałów w produkcji,
 - c) zmniejszenie deficytu materiałowego,
 - d) oszczędność dewiz,
 - e) zapewnienie dobrej jakości produkcji.
5. Protokół z ustaleniami po podpisaniu przez Przewodniczącego Komisji stanowi podstawę dla Departamentu Techniki do przedłożenia Ministrowi wniosków dla ustanowienia obowiązujących norm zużycia materiałów.
6. Komisja obowiązana jest do prowadzenia listy koreferentów-branżystów.
Lista ta powinna być zatwierdzona przez Dyrektora Departamentu Techniki, a w miarę potrzeby może być aktualizowana.

18.

**ZARZĄDZENIE nr 39 MINISTRA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**

z dnia 8 marca 1961 r.

w sprawie odstępstwa od normy państwowej PN/B-30001
„Cement portlandzki 350”

(znak: T-12/1-2-61)

Na podstawie art. 13 ust. 2 dekretu z dnia 4 marca 1953 r. o normach i o Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. nr 15, poz. 61) w brzmieniu ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o utworzeniu przy Radzie Ministrów Komisji Planowania i o zniesieniu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. nr 54, poz. 244) zarządza się, co następuje:

§ 1. Dopuszcza się w produkcji cementowni „Chełm” i „Warszawa” stosowanie do dnia 31 grudnia 1961 r. odstępstwa od postanowień normy państwowej PN/B-30001 „Cement portlandzki 350”, polegającego na stosowaniu dodatku żużla w ilości do 15% w stosunku do ciężaru cementu.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 1961 r.

MINISTER
wz W. Kopeć

19.

**ZARZĄDZENIE nr 40 MINISTRA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**

z dnia 8 marca 1961 r.

w sprawie unieważnienia normy resortowej

(znak: T-12/1-2/61)

W związku z koniecznością oszczędności drewna przy produkcji szaf spiżarnianych na podstawie art. 12 pkt 1 dekretu z dnia 4 marca 1953 r. o normach i Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. nr 15, poz. 61) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Unieważnia się normę resortową:

RN-57/1576 — „Szafa drewniana spiżarniana wbudowana przeznaczona do pomieszczeń gospodarczych.”

2. Jednocześnie skreśla się punkt 72 w § 1 zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 3 maja 1957 r. w sprawie ustanowienia norm resortowych (Dz. Urz. MBiPMB nr 1, poz. 1)

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1961 r.

MINISTER
wz W. Kopeć

20.

**ZARZĄDZENIE nr 41 MINISTRA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**

z dnia 10 marca 1961 r.

w sprawie powołania Komisji Oceny Maszyn w resorcie Mi-
nistra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych
(znak: MET-VI-9/61)

Na podstawie uchwały nr 623 Prezydium Rządu z dnia 6 października 1956 r. w sprawie trybu opracowania i zatwierdzania dokumentacji technicznej, wykonania i zatwierdzania prototypów oraz dopuszczania do seryjnej produkcji nowych maszyn i urządzeń (Mon. Pol. nr 102, poz. 52) zarządza się, co następuje:

§ 1. Powołuje się z dniem 15 marca 1961 r. przy Instytucie Organizacji i Mechanizacji Budownictwa Komisję Oceny Maszyn, zwaną w dalszym ciągu „Komisją”.

§ 2. 1. W skład Komisji wchodzi:

przewodniczący:

doc. inż. Alfred Wiśliński — Instytut Organizacji i Mechanizacji Budownictwa

członkowie:

mgr inż. Stefan Hlibowicki — Departament Inwestycji
mgr inż. Jan Pacek — Departament Mechaniki, Energetyki i Transportu
mgr inż. Arkadiusz Małecki — Departament Mechaniki, Energetyki i Transportu
inż. Bartłomiej Orman — Departament Inwestycji
mgr inż. Zbigniew Lewowski — Zjednoczenie Przemysłu Ceramiki Budowlanej
mgr inż. Jan Biernawski — Zjednoczenie Przedsiębiorstw Remontowych Maszyn i Urządzeń Budownictwa
inż. Apolinary Dąbrowski — Ministerstwo Handlu Zagranicznego
mgr inż. pplk Józef Gadziński — Ministerstwo Obrony Narodowej
inż. Kazimierz Zaruski — Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne Maszyn i Urządzeń Budowlanych
inż. Tadeusz Siarkiewicz — Warszawskie Zakłady Sprzętu Budowlanego Nr 1
mgr inż. Zygmunt Stasiewicz — Departament Techniki
mgr inż. Aleksander Jakubowski — Instytut Organizacji i Mechanizacji Budownictwa
inż. Eugeniusz Schubert — Instytut Organizacji i Mechanizacji Budownictwa
sekretarz — Departament Mechaniki, Energetyki i Transportu
Wiesław Jedliński

2. W skład Komisji w miarę potrzeby mogą wchodzić na zaproszenie przewodniczącego: konstruktor prowadzący projekt rozpatrywanej maszyny i zainteresowani przedstawiciele użytkowników maszyny, producenta maszyn, nadzorujących ich jednostek, jak również inni specjaliści w zakresie maszyn i zagadnień omawianych na posiedzeniach Komisji.

§ 3. 1. Do zadań Komisji należy:

1) opiniowanie założeń konstrukcyjnych oraz przedstawianie wniosków o ich zatwierdzeniu,

- 2) opiniowanie projektu wstępnego oraz programu prób i badań i tymczasowych warunków odbioru prototypu, jeżeli przy zatwierdzaniu założeń tak zostało ustalone,
- 3) nadzór i kontrola w próbach i badaniach prototypu,
- 4) opiniowanie wniosków, dotyczących zatwierdzania prototypów i dopuszczania ich do seryjnej produkcji.

2. Za zgodą Ministra Komisja może opiniować lub opracowywać inne zadania związane z maszynami budowlanymi i podstawowymi agregatami do produkcji materiałów budowlanych.

3. Komisja działa na zasadach określonych w § 25 powyższej we wstępie uchwały nr 623/56 Prezydium Rządu.

§ 4. Przewodniczący Komisji jest uprawniony do zlecania opracowania koreferatów, ekspertyz, prób, badań, oceny i wykonania innych prac związanych z działalnością Komisji oraz do powoływania rzeczoznawców.

§ 5. Koszty związane z działalnością Komisji pokrywa Instytut Organizacji i Mechanizacji Budownictwa w ciężar swego preliminarza.

§ 6. Nowopowołana Komisja przejmie do dalszego prowadzenia sprawy działającej dotychczas Komisji Oceny Maszyn w Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

§ 7. Za posiedzenia Komisji odbyte w godzinach pozasłużbowych zgodnie z § 5 ust. 3, 4 i 5 uchwały nr 38 Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. w sprawie trybu powoływania Komisji resortowych i wynagradzania za udział w posiedzeniach (Mon. Pol. nr A-30, poz. 442), ustala się następujące stawki wynagrodzenia:

przewodniczący — 57 zł
członkowie i sekretarz — 38 zł

§ 8. 1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 1961 r.

2. Traci moc zarządzenie nr 197 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 15 listopada 1957 r. w sprawie powołania Komisji Oceny Maszyn w Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych (Dz. Urz. MBiPMB nr 9, poz. 52).

MINISTER
wz W. Kopeć

21.

**ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH
oraz
MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO**

z dnia 28 lutego 1961 r.

w sprawie uchylecia zarządzeń dotyczących zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy niektórych artykułów ceramicznych na cele rynkowe i zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy towarów na cele rynkowe oraz częściowe zaopatrzenie stołówek i zakładów przemysłu gastronomicznego w branży szklanej.

Na podstawie § 2 uchwały nr 95 Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1958 r. w sprawie zasad współpracy między społecznym handlem i przemysłem (Mon. Pol. nr 33, poz. 189) zarządza się, co następuje.

§ 1. Uchyla się zarządzenie nr 229 Ministrów: Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Han-

dlu Wewnętrznego z dnia 28 grudnia 1959 r. w sprawie zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy niektórych artykułów ceramicznych na cele rynkowe oraz zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 24 listopada 1959 r. w sprawie zasad rejonizacji zawierania umów na dostawy towarów na cele rynkowe oraz częściowe zaopatrzenie stołówek i zakładów przemysłu gastronomicznego w branży szklanej. (Dz. Urz. MBiPMB nr 22, poz. 124)

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 1961 r.

MINISTER HANDLU
WEWNĘTRZNEGO
M. Lesz

MINISTER BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW
BUDOWLANYCH
wz W. Kopeć

22.

**PISMO OKÓLNE nr 3 MINISTERSTWA BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**

z dnia 18 lutego 1961 r.

w sprawie ustania mocy obowiązującej niektórych norm resortowych

(znak: T/12/1-2/61)

W związku z ustanowieniem przez Polski Komitet Normalizacyjny normy państwowej PN-59/B-91026 „Stolarka budowlana, okna i drzwi balkonowe drewniane zespolone. Szczegóły konstrukcyjne”, obowiązującej od dnia 1 kwietnia 1960 r. — Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych — Departament Techniki wyjaśnia, co następuje:

1. Z dniem 1 kwietnia 1960 r. przestały obowiązywać normy resortowe:

- 1) RN-57/MB-1532 — „Budownictwo biurowe. Okna drewniane zespolone. Dane ogólne i szczegóły konstrukcyjne”.
- 2) RN-57/MB-1480 — „Budownictwo szkolne. Drzwi drewniane balkonowe zespolone. Wymiary i konstrukcja”.
- 3) RN-57/MB-1527 — „Budownictwo szkolne. Okna drewniane zespolone. Wymiary i konstrukcja”.
- 4) RN-57/MB-1533 „Budownictwo socjalne — przedszkola. Okna drewniane zespolone. Wymiary i konstrukcja”.

2. Jednocześnie w niżej wymienionych zarządzeniach stały się nieaktualne następujące punkty:

- 1) w zarządzeniu nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 3 maja 1957 r. w sprawie ustanowienia norm resortowych (Dz. Urz. MBiPMB nr 1, poz. 1) — pkt 71 w § 1,
- 2) w zarządzeniu nr 190 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 31 października 1957 r. w sprawie ustanowienia norm resortowych (Dz. Urz. MBiPMB nr 8, poz. 49) — pkt 11, 15 i 19 w § 1.

V-DYREKTOR DEPARTAMENTU
Z. Żuchowski

KOMUNIKAT I

W Dzienniku Ustaw ogłoszono:

w nr 3 z 27.I.61 r. **poz. 13** rozporządzenie Rady Ministrów z 10.I.61 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 20 września 1957 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia budynków;

poz. 16 rozporządzenie Ministra Finansów z 16.I.61 r. w sprawie obniżenia skali w podatku od wynagrodzeń dla niektórych grup pracowników;

w nr 5 z 9.II.61 r. **poz. 30** ustawę z 31.I.61 r. o terenach budowlanych na obszarach wsi;

poz. 31 ustawę z 31.I.61 r. o dozorze technicznym;

poz. 32 ustawę z 31.I.61 r. o zmianie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości;

poz. 33 ustawę z 31.I.61 r. o ochronie wód przed zanieczyszczeniem;

poz. 35 rozporządzenie Rady Ministrów z 31.I.61 r. w sprawie określenia wysokości odszkodowania za wywłaszczone grunty w mieście lub osiedlu oraz za ograniczenie prawa własności i za odjęcie lub ograniczenie innego prawa rzeczowego na nieruchomości;

w nr 6 z 10.II.61 r. **poz. 42** ustawę z 31.I.61 r. o Straży Przemysłowej;

w nr 7 z 13.II.61 r. **poz. 46** ustawę z 31.I.61 r. Prawo budowlane;

poz. 47 ustawę z 31.I.61 r. o planowaniu przestrzennym.

w nr 9, z 16.II.61 r. **poz. 49** rozporządzenie Rady Ministrów z 23.I.61 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych;

w nr 10 z 23.II.61 r. **poz. 57** obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 31.I.61 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 30 grudnia 1950 r. Przepisy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;

w nr 11 z 2.III.61 r., **poz. 58** uchwałę Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 17.II.61 o pięcioletnim planie rozwoju gospodarki narodowej na lata 1961—1965;

w nr 12 z 4.III.61 r., **poz. 60** ustawę z 17.II.61 r. o instytutach naukowo-badawczych;

poz. 61 ustawę z 17.II.61 r. o spółdzielniach i ich związkach;

w nr 13 z 7.III.61 r., **poz. 62** rozporządzenie Rady Ministrów z 9. II.61 r. w sprawie zasad i trybu potrąceń z wynagrodzenia na rachunek grzywny;

poz. 65 rozporządzenie Ministra Finansów z 18.II.61 r. zmieniające rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lipca 1957 r. w sprawie właściwości organów finansowych w zakresie udzielania ulg w spłacie i umarzaniu zobowiązań podatkowych oraz w sprawie rozciągnięcia przepisów dekretu o zobowiązaniach podatkowych na należności z tytułu różnic budżetowych.

w Monitorze Polskim ogłoszono:

w nr 8 z 28.I.61 r. **poz. 42** zarządzenie nr 10 Prezesa Rady Ministrów z 17.I.61 r. w sprawie przekazania uprawnień Prezesa Rady Ministrów w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej oraz obsługi Głównej Komisji Orzekającej;

poz. 45 zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z 9.I.61 r. w sprawie ustalenia ceny 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego dla celów przeliczeń wkładów oszczędnościowych za rok 1960;

w nr 9 z 30.I.61 r. **poz. 54** zarządzenie Ministra Finansów z 24.I.61 r. w sprawie opracowania w 1961 r. planów finansowych jednostek i zakładów budżetowych budżetu centralnego;

poz. 55 zarządzenie Ministra Finansów z 24.I.61 r. zmieniające zarządzenie z dnia 21 grudnia 1957 r. w sprawie nadania państwowym jednostkom organizacyjnym formy zakładów budżetowych;

w nr 10 z 2.II.61 r. **poz. 58** zarządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego z 5.I.61 r. w sprawie branżowych warunków dostaw materiałów ogniotrwałych w obrocie krajowym;

w nr 11 z 7.II.61 r. **poz. 60** uchwałę Rady Ministrów nr 21 z 10.I.61 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i kapitalnych remontów jednostek państwowych w 1961 roku;

poz. 61 uchwałę Rady Ministrów z 10.I.61 r. nr 28 w sprawie zasad realizacji w 1961 r. inwestycji szybko rentujących się, związanych z postępowaniem technicznym lub rozwojem produkcji eksportowej albo zastępującej import, oraz innych drobnych inwestycji nie objętych narodowym planem gospodarczym;

poz. 62 uchwałę Rady Ministrów z 10.I.61 r. nr 29 w sprawie zasad zaliczania środków pracy oraz innych przedmiotów i urządzeń długotrwałego użytkowania do środków trwałych.

w nr 12 z 16.II.61 r. **poz. 66** zarządzenie Ministra Finansów z 31.I.61 r. w sprawie rozliczeń z budżetem Państwa z tytułu zysków i strat przedsiębiorstw państwowych w razie niezatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych za 1960 r.;

poz. 67 zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z 8.II.61 r. w sprawie określenia składników funduszu płac stanowiących podstawę do obliczania składek na ubezpieczenia społeczne w uspołecznionych zakładach pracy;

w nr 13 z 17.II.61 r. **poz. 69** uchwałę Rady Ministrów nr 57 z 9.II.61 r. w sprawie przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia wykonania narodowego planu gospodarczego w zakresie inwestycji na 1961 r. oraz do przygotowania warunków dla prawidłowej realizacji inwestycji w dalszych latach planu 5-letniego;

poz. 69 zarządzenie nr 18 Prezesa Rady Ministrów z 9.II.61 r. w sprawie zasad realizacji i zmian w planie inwestycyjnym na rok 1961;

poz. 70 zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z 10.II.61 r. w sprawie uzgadniania i ustalania terminów oddania inwestycji do użytku w planie inwestycyjnym 1961 r.;

poz. 71 zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z 27.XII.60 r. w sprawie koordynacji wydawania kart katalogowych z dziedziny budownictwa oraz zasad ich rozpowszechniania;

w nr 14 z 18.II.61 r., **poz. 73** uchwałę Rady Ministrów nr 39 z 23.I.61 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych objętych planowaniem centralnym;

poz. 74 uchwałę Rady Ministrów nr 62 z 10.II.61 r. zmieniającą uchwałę nr 84 z dnia 3 marca 1960 r. w sprawie finansowania wydatków za osiągnięcia ekonomiczne załóg w niektórych państwowych jednostkach organizacyjnych;

w nr 15 z 20.II.61 r., **poz. 77** uchwałę Rady Ministrów nr 58 z 9.II.61 r. w sprawie pogłębienia współdziałania między organami państwowymi i Naczelną Organizacją Techniczną oraz zrzeszonymi w niej stowarzyszeniami technicznymi;

poz. 82 zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z 31.XII.60 r. zmieniające zarządzenie Prezesa Komitetu do Spraw Urbanistyki i Architektury z dnia 29 lutego 1960 r. w sprawie zasad planowania i tworzenia funduszu plac w biurach (samodzielnych pracowniach) projektów.

KOMUNIKAT II

Zostały wydane, a nie są ogłoszone w Dzienniku Urzędowym następujące akty normatywne:

Zarządzenia Ministra:

1. nr 6 z 20.I.61 r. znak: MET3-13-1/61 w sprawie zapoczątkowania i rozwoju scentralizowanych przewozów samochodowych niektórych materiałów używanych masowo w budownictwie;
2. nr 13 z 3.II.61 r. znak: KSR-II-41-1/61 w sprawie norm określających czas trwania badania sprawozdań finansowych przedsiębiorstw podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych;
3. nr 14 z 3.II.61 r. znak: FE/61 w sprawie przekazania dyrektorom niektórych zjednoczeń i zarządów w zakresie ustalania cen na wyroby przeznaczone na eksport;
4. nr 15 z 8.II.61 r. znak: GM-1/61 w sprawie pieczęci urzędowych;
5. nr 16 z 8.II.61 r. znak: ZB/3/61 w sprawie zasad opłacania robotników zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych i remontowo-budowlanych w czasie przestoju spowodowanych ciężkimi warunkami atmosferycznymi w okresie zimy 1961 r.
6. nr 21 z 18.II.61 r. znak: GM/2/39/A-139/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Cegielnia nr 2, Pisanica, pow. Elk;
7. nr 22 z 18.II.61 r. znak: GM/2/39/A-140/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Cegielnia Monety, pow. Olecko;
8. nr 23 z 18.II.61 r. znak: GM/2/39/A-182/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Cegielnia Garłówka, pow. Elk;
9. nr 25 z 22.II.61 r. znak: OR3-52/8/61 o zmianie zarządzenia w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Łódzkie Przedsiębiorstwo Budowlane;
10. nr 26 z 24.II.61 r. znak: PB/61 w sprawie terminowej realizacji robót budowlano-montażowych niezbędnych dla zapewnienia obsługi narciarskich mistrzostw świata (FIS) w lutym 1962 r. w Zakopanem;
11. nr 27 z 25.II.61 r. znak: ZZ/61 w sprawie gospodarowania zapasami materiałowymi w przedsiębiorstwach budownictwa terenowego i przemysłu terenowego materiałów budowlanych podległych prezydiom rad narodowych, a nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych;

12. nr 28 z 28.II.61 r. znak: ZZ/61 w sprawie planowania i gospodarowania zapasami materiałowymi w jednostkach podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych;

13. nr 29 z 28.II.61 r. znak: FE:-7/61 w sprawie zysków nieprawidłowych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych za rok 1960;

14. nr 30 z 28.II.61 r. znak: OR3-56/1/61 w sprawie zabezpieczenia realizacji budownictwa mieszkaniowego za zagraniczne środki płatnicze na zlecenie Banku Polska Kasa Opieki S.A.

15. nr 31 z 28.II.61 r. znak: OR4-61-5/61 w sprawie przekazania Zjednoczeniu Przemysłu Kruszyw i Surowców Mineralnych spraw zbytu kruszywa naturalnego i niektórych surowców mineralnych;

16. nr 32 z 4.III.61 r. znak: GM/2/39/III-21/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Cegielnia Malnitzer Verblend u. Dachst. Berhardt — Małomice, pow. Szprotawa;

17. nr 33 z 4.III.61 r. znak: GM/2/39/A-138/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Sonnauer Ton, Ziegelwerke — Günther Hellgardt, Siedlisko, pow. Elk;

18. nr 34 z 4.III.61 r. znak: GM/2/39/III-20/61 w sprawie objęcia przedsiębiorstwa pod nazwą Cegielnia Parowa — Nowe Miasteczko, pow. Koźuchów;

19. nr 35 z 6.III.61 r. znak: OR4-6/61-6/61 w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakłady Silikatowe Białystok w Budowie.

20. **Zarządzenie Ministrów: Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Przemysłu Ciężkiego** z 18.I.61 r. w sprawie rozruchu Walcowni Grubej w Hucie „Warszawa”.

Okólniki Ministra:

21. nr 5 z 6.II.61 r. znak: ZP/3/61 w sprawie premiovania pracowników umysłowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych.

22. nr 6 z 6.III.61 r. znak: GM/2/9-12/12/61 w sprawie udzielenia pomocy technicznej szkolnictwu ogólnokształcącemu oraz zakładom kształcenia nauczycieli.

Polecenie służbowe Ministra

23. nr 3 z 27.II.61 r. znak: PM/61 w sprawie opracowania planu perspektywicznego rozwoju eksploatacji kredy.

Pisma okólne Ministerstwa:

24. nr 1 z 1.I.61 r. znak: ZB/614/338/61 w sprawie Zaocznego Studium Ekonomii dla pracowników przemysłu materiałów budowlanych;

25. nr 2 z 2.II.61 r. znak: KSR-I/W-100/61 w sprawie wykazu obowiązujących aktów normatywnych z zakresu rachunkowości.

26. nr 4 z 2.III.61 r. znak: ZP/3/61 w sprawie nagradzania pracowników zatrudnionych na kierowniczych stanowiskach w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych.